

Lokalhistorisk Rubrik

Dragør-Nyt

8. december 1987

FRA BLUS TIL FYR

1987 er et jubilæumsår for den del af det danske fyrvæsen, hvorunder farvandet Drogden udfor Dragør henhører, idet det i år er 150 år siden, at der første gang blev udlagt et fyrskib på Quartus-grunden sydøst for Dragør, samt at det tillige er 50 år siden, at dette fyrskib blev erstattet af det faste fyr "Drogden", som stadig ligger derude på sin plads.

Fyrvæsenets historie set fra denne plet af land- og søkortet går dog mere end 150 år tilbage.

På Engvej i Dragør bag Elisenborg ligger Blushøj, som er en gammel bronzealderhøj. Måske har der på denne høj flammet et af de fyrbål, som man véd blev brugt under middelalderens store sildefiskerier i Øresund. I hvert fald fik den københavnske borger Rasmus Olufsen i 1558 tilladelse af Frederik II til at bruge blusseriet på Dragør. Han skulle blusse under høstfiskeriet, og fiskerne skulle så til gengæld, som de plejede at gøre, betale ham med fisk og penge. For denne kongelige gunstbevisning skulle Rasmus Olufsen betale en årlig afgift til Københavns toldbod. Formodentlig har den gode Rasmus Olufsen stået på Blushøj i de stjerneklare augustnætter og passet sit bål, så skæret kunne ses ude på Sundet og dermed lede de fuldtlastede både med deres sildefangster sikkert ind til kysten.

Men det store sildefiskeri ophørte, og der var ikke mere brug for blusseriet. Den gennemgående skibstrafik i Øresund klarede sig dengang uden fyr og lysafmærkninger ved simpelthen ikke at sejle om natten. Man kastede anker og fortsatte igen, når det blev lyst, hvis ellers vindretningen var gunstig. Efter Napoleonskrigenes ophør i 1814 fremkom en helt ny type skibe, som kunne sejle uafhængig af vindretningerne. Det var dampskibene. Med en så revolutionerende opfindelse fremkom et behov for også at kunne sejle om natten, og det satte skub i etablering af små fyr rundt om i landet. Således søgte rederen af det første danske dampskib, "Caledonia", i 1821 om, at der på de dage, hvor skibet passerede på sin rutefart København-Kiel bl.a. "måtte

brænde et vokslys i løjtnant Dickmanns pigeværelse i Dragør". Dickmann boede på hjørnet af Strandgade og Strandlinien (Strandgade 35)- og tjenestepigen har nok haft et af loftsværelserne. Lyset skulle brænde her til det slukkede af sig selv efter ca. 6 timers forløb.

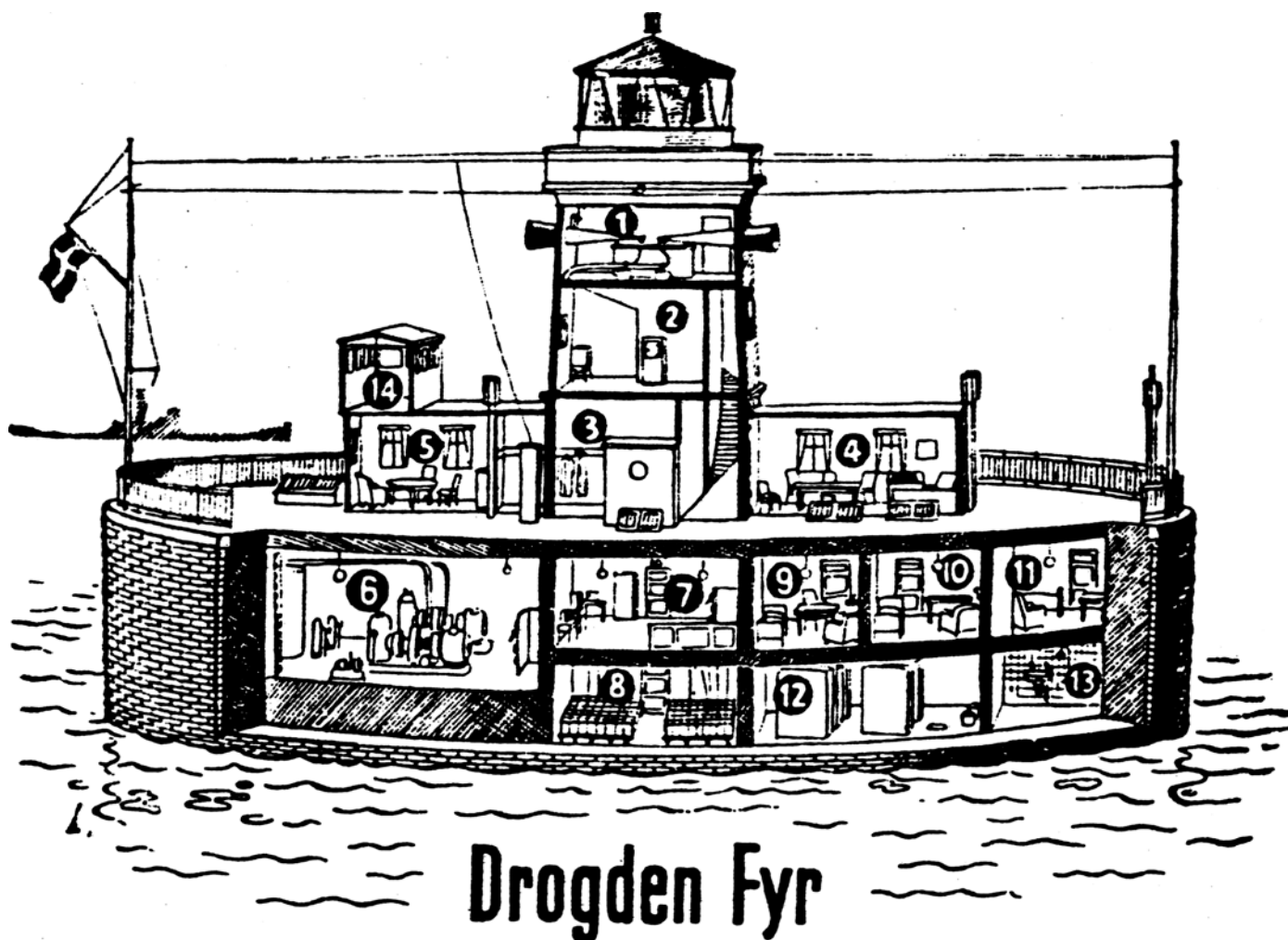
Sådanne arrangementer kan det danske farvandsvæsen næppe klare sig med i dag.

I 1837 kom der imidlertid mere ordnede forhold. 22.oktober udlagde man fyrskibet "Drogden" sydøst for Dragør. Der havde været tvivl om, hvorvidt det skulle være et lodsskib med fyr eller et fyrskib med lodser. Der herskede også tvivl, om det overhovedet var muligt at besejle Drogden om natten - "at sejle til København om natten vil kræve mindst en halv snes fyr". Andre mente, at dette var vildt overdrevent, men et vist gran af sandhed var der dog i denne skepsis, for i vore dage er denne strækning belyst med mange flere lys.

Fyrskibet "Drogden" skulle udlægges hvert år 1. marts og forblive der til 21. december, medmindre isen forhindrede det. Det var forsynet med 9 lamper omkring den agterste mast. I regn og tåge ville der blive ringet med en klokke i 10 minutter efterfulgt af 5 minutters pause. Fyrskibet fungerede tillige som lodsstation, idet der altid skulle være 6 lodser ombord, og der var indrettet særligt lukaf med køjer til dem.

1877-78 blev den natlige belysning af det snævre farvand mellem Amager og Saltholm forbedret væsentligt, idet fyret Nordre Røse ud for Kastrup havn blev indviet 1877 og året efter de to fyrtårne nord for Dragør. Disse to fyr var i forskellig højde og angav, når de holdtes over ét, en sejlretning for nordfra kommende skibe. De fungerede til 1906. Resten af det nordligste, lave fyr udgør i dag en del af ejendommen Strandstien 84, mens det sydlige fyrtårn stadig knejser på gasværksgrunden, Stationsvej 15 - fra 1906 til begyndelsen af 1920erne fungerede det som byens vandtårn.

1937 blev som nævnt Drogden fyrskib inddraget, fordi man nu kunne indvie det faste Drogden fyr.

Drogden Fyr

1. Sirenekammer
2. Materialkammer
3. Forstue
4. Opholdsrum for Fyrpersonalet
5. Opholdsrum for Lodser
6. Maskinlokale
7. Betjeningsrum
8. Akkumulatorrum
- 9,10,11. Kamre for Fyrpersonalet
12. Vandtankerum
13. Baderum   14. Signalhus

DROGDEN FYR (Politikens Hvem-Hvad-Hvor 1939)

Lokalarkivet har netop modtaget en beretning fra dengang, forfattet af daværende kommunalbestyrelsesmedlem Robert Hansen, som bl.a. var ejer af Dragør Autopark, Kirkevej 177 og medstifter af den første Dragør-Limhamn færge 1934.

ROBERT HANSENS BERETNING

Den 12. Juni 1937 Kl. 13.30 blev et historisk Øjeblik for Sejladsen i de danske Farvande. Paa dette Tidspunkt inddroges Drogden Fyrskib, efter at det - naturligvis med skiftende Fartøjer og teknisk Udstyr - havde været i Funktion i 100 Aar, nemlig siden 1837. Ydermere understreges Dagen ved, at det var 60 Aar siden, det første faste Fyr i danske Farvande blev taget i Brug, nemlig Nordre Røse, som tændte i 1877, endvidere er det 25 Aar siden, at det store Fyr paa Hals Barre blev taget i Brug, og nu kommer saa det 3. faste Fyr, Drogden Fyr.

En søfarende udtalte ved indvielsen: "Man hører ellers kun Tale om, at Nutiden vil bygge Broer, som er til Gene for Sejladsen.- her er dog et Stykke moderne Teknik, som er de Søfarende til Gavn".

Arbejdet paa Sænkekassen blev paabegyndt i Sydhavnen i Sept. 1935. I Febr. 1936 blev den slæbt ud til 10 Meter-Bassinet i Nordhavnen. Her voksede den i Højden, nemlig til 16 Meter, og i Juni Maaned samme Aar blev den bugseret ud til sin fremtidige Plads i Drogden, hvor den blev sænket ned paa Bunden, efter at denne omhyggeligt og under store Vanskeligheder var blevet planeret.

Sænkekassen er indvendigt fyldt med Sand og Cement og danner Grundlaget for det nye Fyr. Den har Form som en Ellipse, der paa den lange Led maaler 30 Meter og paa den korte Led 17 Meter. Højden er, som allerede nævnt, 16 Meter, hvoraf de 10 er under Vandet. Ovenpaa Fyret rejser sig Fyrtaarnet og dettes Linse er ca. 18 Meter over Vandfladen.

Fra Vandlinien og op til Dækket er Sænkekassen delt i 2 Etager. I den nederste befinder sig et stort Akkumulatorbatteri samt Olie, Vandbeholder og Centralvarmekedel, og i den øverste Etage findes Beboelsesrum for Fyrpersonalet samt Rum for Radioanlægget. Maskinrummet gaar gennem begge Etager, og i dette findes Motorerne og Dynamoerne.

Ovenpaa Sænkekassen staar foruden Fyret nogle Dækshuse. Disse tjener til Opholdsrum for Dragør Lodserne samt endvidere til Messe for Fyrets Personale.

Søfartsteknisk udtrykt er Fyret et Vinkelfyr. Det giver en hvid Lysvinkel paa 1 Grad op gennem den gravede Rende i Drogden, medens en bred, hvid Vinkel viser sydefter. Mellem disse hvide Vinkler giver Fyret rødt og grønt Lys. Det hvide Lys viser de søfarende Vej, enten de kommer sydfra fra Østersøen eller nordfra gennem Sundet.

I Forbindelse med Fyret findes et Par overordentlig kraftige Sirener, der drives med komprimeret Luft. Deres Effektivitet er enorm og man tænker med Gru paa Personalet, som i taaget Vejr skal høre paa disse Brøl Time efter Time, ja maaske Døgn efter Døgn.

Fyret har endvidere Forbindelse med et Radiofyret, der startes og drives automatisk. Radiofyret og Sirener fungerer tidsmæssigt sammen og bruges til at bestemme afstanden til Fyret.

Til Forbindelse med Land findes desuden en Radiotelefon.

Til at drive dette komplicerede Maskineri er installeret 2 Bukh-Motorer paa hver 25-30 HK. Motorerne driver hver for sig en Dynamo paa 100 Kilowatt og en Luftkompressor, som leverer Luft til Sirenerne.

Fordelene ved det nye Fyr er mange. Paa det nautiske Omraade er det en uvurderlig Fordel for den Søfarende, at han altid kan stole paa, at Fyret er, hvor det skal være, at det ikke for Eks. under en Isvinter er inddraget. Desuden ved han under en Pej-

ling, at Fyret altid staar paa samme Sted, medens et Fyrskib svajer for en lang Ankerkæde.

Set fra et økonomisk Synspunkt har Drogden faste Fyr ikke i Anlæg kostet meget mere end et moderne Fyrskib ville koste at bygge. I Driften er der ingen Sammenligning, idet det faste Fyr kan nøjes med en Besætning paa 4 Mand, hvoraf de 2 altid er til Tjeneste paa Fyret. Et Fyrskib kræver 11 Mands Besætning.

Drogden Fyr har kostet 558.000 Kroner, hvortil kommer ca. 100.000 til teknisk Installation. Et Fyrskib vil i Øjeblikket næppe kunne bygges under 1/2 Million, og det vil i Drift og Vedligeholdelse koste ligesaa mange Tusinde Kroner, som det faste Fyr koster Hundrede.

Fyret er bygget af Ingeniørfirmaet Chr. Bjørn Petersen. Maskin-anlægget er leveret af Kalundborg Maskinfabrik og Radioanlæggene af Ingeniørfirmaet M. P. Petersen.

Chefen for Fyret er Fyrmester Haubirk, tidligere Hanstholm.

Drogden Fyr er i 1987 Danmarks eneste bemandede søværts fyr. Dets ledelse varetages af fyrmester Svend Fogholt. Besætningen er til daglig på 3 mand, hvis forbindelse med fastlandet besørger af Farvandsvæsenets skib Gerda IV.